

[Holstein.]

fundsliv paa et sygt individuelt Livs Bekostning; det er et Spørgsmaal om, hvad der er almindelig Retsfølelse og Retsbevidsthed ude i Befolkningen til enhver given Tid. Der kan ikke siges andet, der kan ikke fremføres et rationelt begrundet Forsvar hverken for det ene eller for det andet, det er en Skønssag, hvilken Vægt man vil give det statsligt samfundsmæssige paa det individuelle Bekostning, og dér er det igen et Spørgsmaal om, hvad Befolkningen mener om Berettigelsen af at tillægge det ene Hensyn større Vægt, end det hidtil har haft, paa det andet Hensyns Bekostning.

Vi er jo nemlig ikke mere i den individualistisk liberale Tidsalders Glansperiode, heller ikke paa Kriminalrettens Omraade. Med den Retsfølelse og den Retsbevidsthed, som er ved at udforme sig i Befolkningen efter Verdenskrigen ogsaa paa dette Omraade, og som er vidt forskellig fra, hvad der var almindelig Retsfølelse og almindelig Retsbevidsthed med Hensyn til Individets Stilling i Samfundet og Staten før Krigen, vil jeg hævde, at det er lige saa principielt berettiget at kræve Dødsstraffen genindført, som det er at kræve Kastration af særlig farlige Voldsforbrydere.

Det, der her foreslaas fra konservativ Side, er, synes det mig, et Forslag, som ganske harmonerer med denne Grundbetragtning, at dette Spørgsmaal om en saadan Strafs Genindførelse er et Spørgsmaal om: Hvad siger Befolkningen? Hvad er den almindelige Retsbevidsthed nu? Det, der er Hensigten med dette Lovforslag, er kun at faa at vide, om det danske Folk efter den historisk politiske Udvikling 14 Aar efter Verdenskrigen rundt om i Landene er Tilhænger af Dødsstraf i Principet eller Modstander af den. Befolkningen skal spørges: Finder du Dødsstraf absolut forkastelig under alle Omstændigheder og Forhold, eller mener du, at der kan være Forhold, hvor Dødsstraf kan være berettiget? Ja eller nej. Det er, hvad den skulde spørges om, og jeg kan ikke se rettere, end at i et saadant Spørgsmaal, som slet ikke er af det, man kalder politisk Natur i almindelig Forstand, og som tager Sigte paa et ganske konkret Anliggende, hvor det kun gælder om at give et principielt Svar, et principielt Ja eller Nej, er det fuldt beføjet at appellere til Befolkningen ved en Folkeafstemning.

Det har jo ofte her været krævet af vore Afholdsfolk, at Spørgsmaalet om Alkoholforbud, om Tørlægning for Spiritus skulde gaa til Folkeafstemning, og jeg har i Valg-

kampagne efter Valgkampagne i de 14 Aar, jeg har været med, hvor jeg er blevet spurgt af Afholdsfolk, sagt, at jeg var principiel Tilhænger af, at dette Spørgsmaal kom til Folkeafstemning, vel at mærke ikke som en Afgørelse af Sagen, men til Vejledning for Lovgivningsfaktorerne, til Oplysning om, hvordan Folkeviljen og Folkeønskerne var paa dette Omraade. Hvorfor skulde det ikke være berettiget ogsaa at gøre det i en Sag af denne Beskaffenhed?

Men en helt anden Sag er, at en saadan Henvendelse til Befolkningen maa ikke paa nogen Maade præjudicere Lovgivningsfaktorerens forfatningsmæssige Stilling i Lovgivningsanliggender. Dog, maa jeg sige, har det forbavset mig at se den højtæredede Justitsminister, et ledende Medlem af det radikale Parti, tage saa forfærdelig forsigtigt og ømtaaligt paa dette Spørgsmaal, set i Relation til Grundloven. For de Radikale har jo i en Menneskealder, hver Gang de har foreslaaet Afrustning — og det har de jo gjort i en Menneskealder, det er jo deres vægtigste Indsats i Danmarks politiske Liv i de sidste 30 Aar —, foreslaaet, at et saadant Forslag, naar det var vedtaget af Regering og Rigsdag, skulde forelægges Vælgerne ved en Folkeafstemning til Stadfæstelse eller Forkastelse. Med andre Ord, i Lovforslag efter Lovforslag har det radikale Parti foreslaaet, at Vælgerne ved Folkeafstemning skulde have ikke blot raadgivende, men besluttede Myndighed i Lovgivningsanliggender, dette har jeg for længst under en af vore Militærdebatter her paataalt som stridende mod Grundlovens § 94. For naar Grundlovens § 94 indfører Folkeafstemning i Spørgsmaal om Grundlovsændringer, saa ligger deri modsætningsvis, at Folkeafstemning med besluttede Myndighed, som den har efter Grundlovens § 94, er utilladelig og forfatningsstridig i andre Lovgivningsanliggender.

Men det generede selvfølgelig ikke de store Aander i det radikale Parti, for hvem Hovedsagen var at forflygtige Ansvar. Det er en af det radikale Partis mest for-tjenstfulde politiske Indsatser, at det har vist Vejen frem med Hensyn til, hvorledes politiske Faktorer skal bære sig ad med i betydningsfulde statslige Anliggender i størst muligt Omfang at forflygtige Ansvar; saaledes at ingen har noget politisk Ansvar. Det var ogsaa Meningen med disse Afrustningsforslag, som skulde stadfæstes eller forkastes ved Folkeafstemning, at man skulde kunne sige, at hele Befolkningen havde